

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Академічне товариство ім. М.Балудянського (м.Кошице, Словаччина)
Вища школа економіки і права імені
проф. Едварда Ліпінського (м. Кельце, Польща)
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Університет «Petre Andrei» (м. Яси, Румунія)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)

До 50-річчя Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ VI Міжнародної науково-практичної конференції

17 – 19 вересня 2018 року

Частина II

Вінниця 2018

УДК 338:339.92(477)

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. – Ч. 2. - 496 с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства в сучасних умовах; актуальні проблеми менеджменту та фінансові механізми забезпечення розвитку економіки України; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми, тенденції, перспективи розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні, державотворчі процеси в Україні як фактори сталого розвитку сучасної правової доктрини. Висвітлюються питання євроінтеграції України: історичні, економічні, соціально-політичні орієнтири та здоров'язберігаючі аспекти; інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія: Голова редакційної колегії – **Замкова Н.Л.**, д.філос.н., проф.
Відповідальний секретар – **Мартинова Л.Б.**, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Власенко В.В., д.б.н., проф., **Ліщинська Л.Б.**, д.т.н., проф., **Мироненко М.Ю.**, д.н.держ.упр., доц., **Овсюк Н.В.**, д.е.н., доц., **Стопчак М.В.**, д.і.н., проф., **Гарбар В.А.**, к.е.н., доц., **Гладь С.В.**, к.філол.н., доц., **Лозовський О.М.**, к.е.н., доц., **Половенко Л.П.**, к.пед.н., доц., **Панькевич В.М.**, к.ю.н., доц., **Поліщук І.І.**, к.е.н., доц., **Сальникова С.В.**, к.н.фіз.вих., доц., **Тернова А.С.**, к.т.н., доц.

Друкується за ухвалою Вченої Ради Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-629-863-1

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Бондаренко В.М., д.е.н., професор Бондаренко Л.М., к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ.....	16
Буга Н.Ю., к.е.н, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВПЛИВ СУЧАСНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧІВ.....	27
Ковінько О.М., к.е.н., доцент Ляховченко М.В., здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Крива Я.А., здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ГОРІХІВ В УКРАЇНІ.....	33
Поліщук І.І., к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОНЦЕПЦІЯ ЛОГІСТИЗАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	43
Середницька Л.П. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОМПЛЕКС ЗАСОБІВ ДИЗАЙНУ В КОНТЕКСТІ МЕРЧАНДАЙЗИНГУ – МИСТЕЦТВА ТОРГІВЛІ.....	51
Соколюк К.Ю., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА СФЕРИ ПОСЛУГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	59

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ТОВАРОЗНАВСТВА

Авксентюк Б.П., д.т.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ Овчинников В.В., к.т.н. Інститут теплофізики ім. С.С. Кутателадзе СО РАН ДОСЛІДЖЕННЯ КРИЗИ ТЕПЛОВІДАЧІ ПРИ КИПІННІ НАНОРІДИН З ОКСИДУ ЦИРКОНІЮ В УМОВАХ ВІЛЬНОЇ КОНВЕКЦІЇ.....	69
--	-----------

Артюх Т.М., д.т.н., професор Національний університет харчових технологій Григоренко І.В., к.т.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВИРОБИ ДЛЯ ПІРСИНГУ ЯК НОВИЙ ВИД ОСОБИСТИХ ПРИКРАС.....	78
Власенко І.Г., д.мед.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ БАЛАНСИ ПОПИТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР ТА ПРОДУКТІВ ЇХ ПЕРЕРОБКИ.....	87
Гирич С.В., к.т.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОБЛЕМИ КВОТУВАННЯ ЕКСПОРТУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	92
Коляновська Л.М., к.т.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОЕКТ ЕКСТРАКТОРА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ДІЇ «МОДУЛЬ» ДЛЯ СИСТЕМИ «ТВЕРДЕ ТІЛО – РОЗЧИННИК».....	100
Лояніч Г.С., к.т.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПАЛЬМОВОЇ ОЛІЇ.....	109
Сіренко С.О., к.т.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СИСТЕМА ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	114
Тернова А.С., к.т.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ КЛАСИФІКАЦІЙ ОДЯГУ.....	123
Шарко В.В., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОМПОНЕНТНИЙ СКЛАД ПРОТЕЇНІВ: ЯКІСТЬ ХАРЧУВАННЯ СПОРТСМЕНІВ.....	135

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В
УКРАЇНІ**

Власенко В.В., д.б.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ М'ЯСА З ОЗНАКАМИ PSE I DFD.....	141
--	-----

Власенко І.В., д.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ДИНАМІКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ.....	146
Гринь В.В. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАЛОМНИЦТВА НА ВІННИЧЧИНІ.....	153
Іваніщева О.А. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВИРОБНИЦТВО І СПОЖИВАННЯ СИРУ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ.....	165
Кізюн А.Г., к.геогр.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ЛАНДШАФТІВ ЯК ЧИННИК ЗАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ТА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	173
Лук'янець А.В. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТУРИЗМ У СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	185
Мазуркевич І.О., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ВІННИЧЧИНІ.....	190
Онищук Н.В., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	201
Семко Т.В., к.т.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КЛАСИФІКАЦІЯ СИРІВ СУЧАСНОГО АСОРТИМЕНТУ.....	206

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ,
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ
АСПЕКТИ**

Бичков М.М., к.філос.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ – НЕОБХІДНА УМОВА ПОБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	214
Гринчук А.А., к.н.фіз.вих. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ І СПОРТОМ НА РОЗУМОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ТА ЇХ ОСОБИСТІСТЬ.....	224

Гуренко О.А. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ ЇХ ФІЗИЧНОГО СТАНУ.....	230
Давидюк Л.П., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МІГРАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	235
Мартінова Л.Б., д.е.н., доцент Юрчик І.Б., к.е.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПЕРСПЕКТИВИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ ЗА УМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	241
Маскевич О.Л., к.філос.н. Вальчак М.Р., здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЦІННІСНІ ВИМІРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'Ї: РЕЛІГІЙНИЙ АСПЕКТ.....	249
Осіпова Л.В., к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	258
Павлюк Т.І., к.е.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС.....	268
Пуздимір М.І., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОРЕКЦІЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ.....	280
Сальникова С.В., к.н.фіз.вих. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗВО З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	287
Стопчак М.В., д.і.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЗДОБУТКИ ТА ПРОБЛЕМИ.....	294
Чехівська Ю.С. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ СТРЕТЧІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ ЗАНЯТЬ ПЛАТЕСОМ.....	301

Чорна Н.М., д.і.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ УКРАЇНА В ПОЛІТИЦІ «СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА»: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	307
--	------------

ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ ДОКТРИНИ

Бахновська І.П., к.ю.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ ЇЇ ЕЛЕМЕНТІВ.....	314
---	------------

Білоус І.М., к.ю.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІ ПАТЕНТНОМУ ТРОЛІНГУ В УКРАЇНІ.....	320
--	------------

Киричук А.С., к.пед.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ МАТЕРІАЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗГІДНО УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА).....	326
---	------------

Костюк Н.П. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ І ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ПРАВА.....	336
---	------------

Красніцька Г.М., к.і.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ У ПРОЦЕСАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ УКРАЇНИ...	346
---	------------

Панькевич В.М., к.ю.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	351
--	------------

Слободиська О.А., к.і.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОБІГ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	366
---	------------

Сухоребра Т.І., к.ю.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	373
--	------------

Штифурак В.Є., д.пед.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН «СТАВЛЕННЯ ДО ГРОШЕЙ» У СУБКУЛЬТУРІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	380
--	------------

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Бондар Н.Д., к.пед.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ	
Прадівляний М.Г., к.пед.н., доцент Вінницький національний технічний університет	
КОМПЕТЕНТІСНО-ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ПРИ ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ.....	391
Voinarovska N.V., Candidate of Sciences in Education, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE	
PHENOMENA OF INTERFERENCE AND TRANSFERRING ENCLOSED WITHIN FOREIGN LANGUAGE BILINGUAL.....	399
EDUCATION	
Gladjo S.V., Candidate of Sciences in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE	
DUAL LANGUAGE INVOLVEMENT IN DECIPHERING ENGLISH TEXTS.....	405
Западинська І.Г., к.пед.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ	
ЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В ІНШОМОВНОМУ СПІЛКУВАННІ.....	414
Іваницька Н.Б., д.філол.н., професор Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ	
ЯКІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧА КАТЕГОРІЯ.....	422
Калініченко А.І., к.пед.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ	
ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК КОНЦЕПТУ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ НАУКОВОЇ СФЕРИ ЗНАНЬ.....	429
Ковалевська Т.І., к.філол.н. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ	
ДИСКУРС І ТЕКСТ КРИЗЬ ПРИЗМУ КОМУНІКАТИВНОЇ ПРАГМАТИКИ.....	434
Matsera O.A., Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE	
LINGUISTIC PERSONALITY IN FRAMES OF LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD CONCEPT.....	440
Nechyporenko V.O., Candidate of Sciences in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE	
THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL SENSITIVITY FOR THE SUCCESSFUL CROSS-CULTURAL COMMUNICATION.....	446

Paslawska I.B., Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE COMMUNICATION STRATEGIES AND TRANSLATION TACTICS IN THE BILINGUAL ENVIRONMENT.....	452
Сікорська Л.О., к.пед.н., доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ КОНСТРУЮВАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ.....	459
Tereshchenko L.Ya., Candidate of Sciences in Philology Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE PRACTICAL ISSUES OF RESORTING TO PROBLEM-BASED LEARNING AT EFL CLASSES.....	466
Ткачук І.В. Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УКРАЇНІ В ЕПОХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	475
Tkachuck T.I., Candidate of Sciences in Philology Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE CONVERSATIONAL INVOLVEMENT STRATEGIES IN SPOKEN AND WRITTEN DISCOURSE.....	481
Chugu S.D. Candidate of Sciences in Philology, Associate Professor Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE Chuhu Y., Master of BA TAK agency, Groningen, the Netherlands PRACTICAL CONSIDERATIONS FOR COGNITIVE NARRATOLOGY POSTULATES IN THE INTERPRETATION ASPECT.....	487

результат і критерій продуктивності системи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів.

Список використаних джерел:

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: метод. Пособие. М.: Высш. шк., 1991. 207с.
2. Карташова Л.В. Управління персоналом, оцінка ефективності: навчальний посібник для вузів. М.: Видавництво «Іспит», 2002. 256с.
3. Психология. Словарь; под. общ. ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. М.: Политиздат, 1990. 494с.
4. Поліхун Н.І. Ділові ігри як форма підготовки обдарованих дітей до дослідницької діяльності // Інформаційні технології в освіті. 2010. 8. С.187-192.
5. Drinkwater N. Games & activities for primary modern foreign languages / Nicola Drinkwater. Harlow-New York: Pearson Longman, 2008. 321p.

УДК 378.147:811.111(045)

Tereshchenko L.Ya.,

Candidate of Sciences in Philology

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of KNUTE

PRACTICAL ISSUES OF RESORTING TO PROBLEM-BASED LEARNING AT EFL CLASSES

The article discusses the main prospects of using problem-based learning in teaching English as a foreign language. Both the benefits of implementing PBL in language learning process and the possible difficulties are outlined. The major features of problems for EFL classes are described and real life examples are presented.

Key words: *problem-based learning, English as a foreign language, types of problems.*

Introduction. The notion of problem-based learning (henceforth PBL) is not a new one, but seems to be essentially evasive when it comes to real life experience of teachers. The problem is that though numerous educators have heard of it, not so many of them have come up with the practical suggestions of its implementation into

the learning process. The main obstacle for introducing PBL into the English language classroom is very clear indeed: it is the lack of learners' language proficiency itself. As a rule, students with low levels of language proficiency find it difficult to understand the matter of the problem when it is presented in a foreign language. Moreover, they are overly concerned with their ability to express their point of view, so that they usually opt for silence.

However, the benefits of implementing PBL in EFL classroom are worth making an effort. It falls in the line with communicative language teaching. There is no doubt, that problem solving and teamwork improve such essential skills as critical thinking, informed decision-making, argumentative strategies, communicative and cooperative skills, etc.

Rationale. PBL can be defined as a student-centred methodological approach to education that focuses on the learners' self-directed cognition processes which are stimulated by a challenging ill-structured problem, the solution of which often requires multiple skills and knowledge of more than one field of science [14; 15]. The core of this approach is an authentic problem, which serves as a stimulus for learners to get actively involved in the process of its analysis, discussion of the main obstacles to decision making, arrangement of further research into the problem, sharing of the obtained information, and proposing the possible solutions.

There seems to be a huge disproportion between the amount of publications dedicated to PBL abroad and those published in Ukraine. Moreover, popularity of PBL principles and practices varies considerably across disciplines, being much more favoured in medical science [8], engineering [7; 10], management [10] and far less known in studying foreign languages.

Jumariati et al. (2017) present findings on the positive impacts of PBL on learning argumentative writing in English [5]. Fateme Shir Mohammadi (2017) compares vocabulary recall and retention results among students who were taught in a traditional way and with problem-based vocabulary tasks, the latter being proved as more effective [9].

Azman and Shin (2012) have found PBL particularly helpful for improving students' speaking skills, featuring the peculiarities of its implementation on a small scale with first year students. These authors are very optimistic about the abilities of low language proficiency learners to do a PBL course as long as tutors provide more scaffolding and guidance for language enhancement. They state, "PBL is educationally sound, but educators and researchers still need to assess students' perceptions about PBL before implementing it" [1]. However, J. Larson claims that PBL may not be a very good approach at basic levels of language learning – at least not in its traditional form [6].

Othman and Shah (2013) prove that a PBL course does not have to sacrifice the content for the form, making it possible for the students to cover all necessary topics in a patchy self-directed manner. The students seem quite capable of creating a comprehensive and coherent picture of the course while simultaneously improving their language skills [12].

Ng Chin Leong P. illustrates some problems suggested at Business English classroom, stating that students had to be very creative while doing, for example, disguised shopping, or collecting additional information. This authenticity fostered collaborative learning, but was not void of limitations [11].

Boothe D., Vaughn R., Hill J. and Hill H. advocate incorporation of the PBL model into science, technology, engineering and mathematics education (STEM) coupled with English language learning [2].

The authors of the collective work "Problem-based learning in teaching English as a foreign language: theoretical and practical issues" (2017) share their experience of participating in a MOOC dedicated to PBL and then implementing it in their EFL courses. They combine two perspectives of being taught through PBL and teaching according to the principles of PBL. Apart from theoretical issues, the authors present some examples of the problems to be used and some essential vocabulary to be taught in order to sustain teamwork [13].

Thus, the existing publications mostly provide comparisons of PBL with other EFL teaching methods and outline its benefits and the main obstacles to its

implementation. The real examples of PBL tasks are surprisingly few. Besides, many examples are presented as decision making tasks which complies with Bloom's taxonomy of learning objectives, of course, but can be too well-structured to be called 'problems' in the sense of PBL.

The objective of the article is to outline the major reasons for resorting to PBL while learning foreign languages and kinds of problems that can be used at English classes.

Discussion. The major reasons for implementing PBL at EFL classes are grounded on the benefits of learner-based approach, increased cognitive involvement and collaborative work. Most researchers agree on the following advantages of PBL:

- solution of authentic problem-based tasks improves both cognitive and metacognitive skills of the learners;
- it creates student-centred educational environment that engages the learner to participate more eagerly in all the activities;
- the students are much more motivated as they deal with real world problems, which are interesting for them;
- the novelty of the approach raises the learners enthusiasm as well;
- a challenging problem promotes group work, develops skills to view an issue critically, argue and propose solution, thus developing communication skills;
- through PBL students learn to take responsibility of their learning process and its outcomes, and these skills of self-directed learning can be essential for life-long learning;
- PBL increases student talk-time and reduces teachers' time, which is very important for language learning;
- it emphasizes the role of self and peer assessment;
- mundane memorizing is replaced with conceptualization and retention of grammar and vocabulary units in the context;
- PBL prompts the usage of a variety of knowledge sources and often stimulates acquiring additional skills, e.g. improved e-literacy;

-PBL is collaborative, communicative and cooperative as it involves group work, peer teaching and group presentations;

-non-linear approach to learning falls in the line with the development of today's cyberworld.

Finally, as O.-S. Tan points out, at PBL classes students tend to develop a positive mindset concerning problems, which replaces the usual confronting attitude to them with inquisitiveness and confident efforts to find the solution [15]. These features are essential for all specialists.

The PBL curriculum has proven to work well in educational institutions worldwide and can find its way into Ukrainian classrooms in different formats and modifications. However, the main obstacles to its implementation are the rigid system of separate academic disciplines, lack of PBL experience among Ukrainian lecturers, low English language proficiency of the learners and no database of challenging educational problems.

Moreover, EFL teachers often face additional constraints. J. Larson points out the fact that while discussing a problem, students often prefer to communicate in their native language which is of course, a huge drawback in an EFL classroom. On the other hand, the students' inability to fully express themselves in a foreign language may cause frustration and disappointment [6]. A PBL tutor should be very sensitive to this fact.

Another important issue is that Ukrainian students are over-reliant on language teachers due to the general educational traditions in the country. Such activities as explaining, describing, decoding, guiding etc. have to be actively fostered in the class, otherwise only a few students with better knowledge of the subject or more confident ones will do the talking, while the rest will be passive listeners ready to agree with anything said. Thus, the choice of a challenging problem is essential for stimulating all students to participate, despite their apprehensions.

How do we choose a problem for an English class? First, one should bare in mind the primary purpose for using PBL at English classes – to break down language barriers, to prepare students for real life communication and to suggest higher order thinking models that will enhance cognitive and metacognitive skills.

One might wonder whether we do not achieve these goals while dramatizing and improvising at language classes. Unfortunately, students are often disinterested when they have to speak on the topics outlined by the instructors. Usually they rely on the suggested vocabulary and do not speak their mind but choose the option that is easier to express. Communication in the classroom is frequently not the same as in real life situations.

Problems at EFL classes should comply with the rules for PBL problems in general. It is recommended that problems should be ill-structured and call for multiple perspectives. The problem should be felt with some discomfort and desire to clarify the situation. Yet, its solution cannot be found quickly, but requires mutual efforts, additional search. It may have more than one way to develop it. It must stimulate teamwork, communication and cooperation. The problem must challenge students' current knowledge, attitudes and competencies. A good problem for EFL classroom should be relevant to the lesson objectives, at appropriate language level, comprehensible and debatable. It would be best to have a real-life issue that is closely connected with the learners' professional development or everyday life. By no means, should the tutor supply examples, accompanied by comprehensive guidelines and step-by-step solutions [4; 13; 14; 15].

The problems can be presented in different formats (texts, videos, interviews, images, etc), as well as the students' answers (a letter to a real addressee, surveys, videos, presentations, etc). As we can see, such work requires more skills than just knowledge of English or other languages.

J. Larson has made an insightful remark about the difficulty of finding natural contexts for pure language problems [6]. As such possibilities are quite limited, a more realistic approach is to combine language training with teaching of other subjects, or at least to incorporate knowledge and skills from other disciplines into language classes.

Here are examples of the problems that were presented to the EFL students in heterogeneous groups of speakers (at levels B1-C1 according to CEFR) at Vinnytsia Institute of Trade and Economics of KNUTE.

Jan van Eyck's picture at the text interpretation class. The first class in text interpretation starts with the discussion of what the text is, how long should it be? Does one sentence count as a text? (Have you heard of E. Hemingway's shortest story?) What about one word? No words? What about dancing, and other forms of visual art? We come to dichotomy of verbal and non-verbal means of imparting the meaning.

The students are shown *Jan van Eyck's Portrait of Giovanni Arnolfini and his Wife* (1434). They should describe relationships between the husband and wife judging by the portrait. Usually students have little to say, dwelling mostly on the colours and the distance between the spouses. Next, the students are offered to search for some additional information on the Internet. If the information is not in English, someone must work as a translator. The students have 15 minutes to do that; an appointed person marks the time. A strong student leads the discussion. Several or all students report the details they have found out. One of the students sums them up and makes up a text about the story of relationships encoded in the picture. Eventually, students come to understanding that text interpretation is all about finding clues.

Giving diagnosis to a book character. While reading and discussing the book "Doctor at Large" by R. Gordon students come across a description of a man who suffers from multiple fears. The students are suggested to diagnose his psychological state. Eventually, they come to the notion of phobia. Then, they find the names of all the phobias that the man suffers from. They need to use additional resources, of course. While doing so, students often come across many interesting, funny and surprising phobias. They are prompted to conduct a survey among their peers and present its results at the next lesson. Usually students eagerly do these tasks and even ask for some technical help in order to present the results statistically and graphically correct. Thus, additional skills are developed.

Teaching children and learning the history of the language. At the lesson dedicated to the historical aspects of formation of the English vocabulary, students are given a letter written by a primary school pupil who has been studying English for four years. The pupil expresses her resentment to learn English, because the language

seems absolutely illogical. She has noticed, for example, that some letters are read absolutely in a different way in various words, such as *chair*, *chemistry* and *champagne*. ‘Why couldn’t the English people stick to one way?’ asks the girl in the letter. The students recognise the problem immediately as each of them previously (or even currently) had or has the same difficulties. Now, they need to find an accurate, thorough, and clear explanation. After doing the research, the students share the information. Usually they find different examples and different cases of borrowings. Finally, they should decide on the most appropriate form of responding to the child’s letter.

Conclusion. The existing literature and our own findings indicate that PBL can be successfully used as an alternative strategy for language acquisition at higher education levels. Cognition-based tasks promote students’ active participation, effective vocabulary learning, contextualized and more natural communication in a foreign language. Meanwhile, PLB seems to be especially valuable for scaffolding the students’ professional success when training sessions combine language learning with some other professional disciplines. This, however, requires specialists who have solid knowledge in several spheres or their cooperative work. Thus, the research and development of PBL courses that integrate EFL learning with other academic disciplines are the prospective issues to be discussed in further publications.

References:

1. Azman N., Shin L. K. Problem-Based Learning in ESL Classroom: Students’ Perspectives. The international Journal of learning. 2012. 18 (6). P. 109-126. URL: https://www.researchgate.net/publication/282182499_Problem-Based_Learning_in_ESL_Classroom_Students'_Perspectives (дата звернення: 31.05.2018).
2. Boothe D., Vaughn R., Hill J., Hill H. Innovative English Language Acquisition Through Problem-based Learning. International conference: The Future of Education. URL: http://www.worldresearchlibrary.org/up_proc/pdf/10-142390945079-81.pdf (дата звернення: 31.05.2018).

3. Hung, W. The 3C3R Model: A Conceptual Framework for Designing Problems in PBL. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*. 2006. 1(1). URL: <http://dx.doi.org/10.7771/1541-5015.1006> (дата звернення: 31.05.2018).

4. Jonassen, D. H., Hung, W. All Problems are Not Equal: Implications for Problem-Based Learning. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*. 2008. 2(2). URL: <http://dx.doi.org/10.7771/1541-5015.1080> (дата звернення: 31.05.2018).

5. Jumariati, Irawati E. Problem-Based Learning in English Writing Classroom: A Study on Students' Perceptions toward Its Impacts. *International journal of English and Education*. 2017. 6 (3). P. 180-194. URL: http://ijee.org/yahoo_site_admin/assets/docs/18_Jumariati.162160324.pdf (дата звернення: 31.05.2018).

6. Larsson J. Problem-Based Learning: A possible approach to language education? // Polonia Institute, Jagiellonian University, March, 2001. URL: <https://www.nada.kth.se/~jla/docs/PBL.pdf> (дата звернення: 29.05.2018).

7. Lawlor B., McLoone S., Meehan A. The Implementation and Evaluation of a Problem Based Learning Pilot Module in a First Year Electronic Engineering Programme // 5th International Symposium for Engineering Education. 2014. The University of Manchester. URL: http://eprints.maynoothuniversity.ie/5653/1/BL_implementation.pdf (дата звернення: 31.05.2018).

8. Maudsley G. Roles and responsibilities of the problem based learning tutor in the undergraduate medical curriculum. *BMJ*. 1999. 318. P. 657–661. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1115096/> (дата звернення: 31.05.2018).

9. Mohammadi F. S. The Effect of Authentic Problem-Based Vocabulary Tasks on Vocabulary Learning of EFL Learners. *International Journal of Education & Literacy Studies*. 2017. 5 (3). p. 35-40. URL: www.ijels.aiac.org.au (дата звернення: 31.05.2018).

10. Mohd-Yusof K., Arsat D., Borhan M. T. B., de Graaff E., Kolmos A., Phang F. A. (Eds.) PBL Across Cultures. 2013. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. URL: <http://aauforlag.dk/Shop/andre/proceedingsudgivelser/pbl-across-cultures.aspx> (дата звернення: 31.05.2018).

11. Ng Chin Leong P. The Power of Problem-based Learning (PBL) in the EFL classroom. Polyglossia. 2009. 16. P. 41-48.

12. Othman N., Shah M. I. A. Problem-Based Learning in the English Language Classroom. English Language Teaching. 2013. 6 (3). P. 125-134. URL: www.ccsenet.org/elt/ (дата звернення: 31.05.2018).

13. Problem-based learning in teaching English as a foreign language: theoretical and practical issues (Проблемно-орієнтоване навчання у викладанні англійської мови як іноземної: теоретичні і практичні питання) : монографія / за заг. ред. Н. С. Дмитренко. Вінниця: ФОП Т. П. Барановська, 2017. 164 с.

14. Savery J.R. Overview of Problem-Based Learning: Definitions and Distinctions. Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning. 2006. 1(1). P. 9-20. URL: <https://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=ijpbl> (дата звернення: 31.05.2018).

15. Tan O.-S. Problem-based learning pedagogies: Psychological processes and enhancement of intelligences // APERA Conference 2006, 28 – 30 November 2006 Hong Kong. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10671-007-9014-1> (дата звернення: 31.05.2018).

УДК 81'253:378(477)(045)

Ткачук І.В.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

В УКРАЇНІ В ЕПОХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В поданій статті висвітлені актуальні проблеми підготовки перекладачів синхронного перекладу в Україні та підкреслена важливість цієї професії в процесі євроінтеграції. Коротко розглянуто історію становлення перекладацької діяльності в Україні та перспективи її розвитку.

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ,
ЕКОНОМІЧНІ ТА ГУМАНІТАРНІ
ВИМІРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
VI Міжнародної науково-практичної конференції**

17 – 19 вересня 2018 року

Частина II

Редактор: Фатеева Т.Д.
Комп'ютерна верстка: Білоус Т.В.

Підп. до друку 31.08.2018р. Формат 60x84/16. Папір письм.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. .28,83
Обл.-вид. арк.23,78. Тираж 2. Зам. № 381

Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25